

آقای ترامپ! از مهد وهابیت پیام مبارزه با افراط گرایی نمی فرستند

سخنرانی جنجالی ترامپ در ریاض با واکنش مثبت رسانه‌های غربی مواجه نشد.

به گزارش آران نیوز: ترامپ نتوانسته واقعیات خاورمیانه را درک کند و در سیاست خارجی خاورمیانه‌ای خود بیشتر به دنبال شکاف‌های فرقه‌ای و دستور کارهای متضاد است. گاردین هم می‌نویسد: ترامپ مکان سخنرانی ۴۰ دقیقه‌ای خود را اشتباه انتخاب کرد. اگر او با ما در سال ۲۰۰۹ قاهره را برگزید تا پیام بهبود یا از سرگیری رابطه با جهان اسلام را به مسلمانان مخابره کند، اما ترامپ از مهد وهابیت این پیام را می‌فرستد و این نشان می‌دهد که او درک درستی از معادلات منطقه‌ای ندارد و تنها به «دلار» می‌اندیشد و بس.

دونالد ترامپ در سفر خود به ریاض و عقد قراردادهای پر سود به سخنرانی در مورد اسلام و روابط جهان اسلام با غرب هم پرداخت. او در سخنرانی یکشنبه شب خود اعلام کرد که آمریکا در جنگ با اسلام نیست. او اعلام کرد که اکنون نبرد علیه گروه‌های تروریستی در جریان است و آن را «نبرد میان خیر و شر» توصیف کرد و از کشورهای مسلمان خواست تا تلاش‌های خود را برای نبرد با تروریسم دوبرابر کنند. ترامپ در سخنان خود افزود: «این نبرد میان باورهای مختلف، فرقه‌های مختلف یا تمدن‌های مختلف نیست، بلکه نبردی است میان مجرمان بربرصفتی که به دنبال نابودی زندگی بشری هستند با مردمان با شرافت تمام ادیان که به دنبال حمایت از زندگی بشری هستند.» ترامپ در گسستی چشمگیر از لفاظی‌های اسلام هراسانه‌اش (که در رقابت‌های انتخاباتی و پس از استقرارش در کاخ سفید هم ادامه یافت) اعتراف کرد که اکثریت قریب به اتفاق قربانیان تروریسم مسلمانان هستند و در سخنانی که در جمع رهبران ۵۵ کشور در ریاض انجام داد «اسلام» را «یکی از بزرگ‌ترین ادیان جهان» نامید. او همچنین از این سخنان خود عقب‌نشینی کرد که «رادیکال‌ها پیاده سربازان شیطان» هستند.

او در سخنان خود اعلام کرد که برای «سخنرانی برای مسلمانان» به ریاض نرفته اما در سخنانش از کشورهای مسلمان خواست تا تلاش بیشتری برای نابودی گروه‌های تروریستی که مدعی اسلام هستند انجام دهند و از مسلمانان خواست تا «تروریست‌ها را بیرون برانند» ترامپ گفت: «بیرونشان کنید. تروریست‌ها را بیرون کنید. افراطیون را بیرون کنید. آنها را از محل‌های عبادی بیرون کنید. از کشورهایتان بیرونشان کنید. از سرزمین‌های مقدس‌تان بیرونشان کنید و از کره زمین بیرون بیندازیدشان.»

به گزارش سی.ان.ان، ترامپ اشاره کرد که کشورهای خاورمیانه «نمی‌توانند انتظار قدرت آمریکا را بکشند» بلکه باید «تصمیم بگیرند که چه آینده‌ای می‌خواهند برای خود، برای کشورهایشان و برای فرزندان‌شان داشته باشند». سی.ان.ان معتقد است سخنرانی ترامپ که یکشنبه شب در نشست سران عربی-آمریکایی برگزار شد اولین تلاش از سوی وی پس از استقرار در کاخ سفید برای دراز کردن دست دوستی به سوی ۱/۶ میلیارد مسلمان تلقی می‌شود. «جرمی دیاموند»، گزارشگر سی.ان.ان، بر این باور است که هدف این سخنرانی «بازسازی رابطه با جهان اسلام پس از اظهارات اسلام هراسانه‌ای بود که از سوی ترامپ ابراز شده بود».

اگرچه کمتر از ۱۴۰ روز از ریاست جمهوری او می‌گذرد، اما در همین مدت نه تنها بر اساس فرمانی اجرایی از ورود برخی مسلمانان به آمریکا ممانعت به عمل آورد بلکه در کوران رقابت‌های انتخاباتی هم به شدت به اسلام و مسلمانان تاخت؛ اما اکنون فضا را برای تلطیف رابطه با مسلمانان و کشورهای اسلامی مناسب دیده است. با این حال، در خلال سخنانش در ریاض هشدار داد که انفعال مسلمانان برای آنها «رنج، مرگ و ناامیدی» به ارمغان می‌آورد و فهرستی از اقدامات را برای کشورهای اسلامی برشمرد که باید برای پیروزی بر تروریسم از سوی آنها اتخاذ شود. او افزود: «ما در صورتی می‌توانیم بر شیطان فائق شویم که نیروهای خوب متحد و قدرتمند شوند و اگر کسی در این فضا سهم خود را خوب انجام ندهد، این سهم بر گرده دیگری می‌افتد. کشورهای مسلمان باید در نابودی رادیکالیزاسیون رهبری را بر عهده بگیرند.» ترامپ همچنین تلاش کرد که میان تروریسم و مذهب تمایز بگذارد؛ اما از کشورهای مسلمان خواست تا «صادقانه با بحران اسلام گرایی افراطی و وحشتی که با خود دارد» مواجه شوند.

سراسیمگی و سردرگمی در سیاست خارجی

به گفته بسیاری از کارشناسان، ترامپ و بسیاری از تیمی که با او وارد ساختار قدرت شدند بی اطلاع از مبانی سیاست خارجی هستند. این دسته از کارشناسان می‌گویند ویژگی بارز سیاست خارجی ترامپ (البته اگر بتوان آن را سیاست خارجی به مفهوم واقعی دانست) سراسیمگی و آشفتگی است؛ چراکه وی فاقد یک برنامه مدون در این زمینه است.

نیویورک تایمز در گزارشی به قلم «بن هوبارد» می‌نویسد ترامپ در سفر به ریاض تغییری را نشان داد که بر اساس آن سرمایه‌گذاری‌های کلانی میان متحدان تاریخی و دوست صورت می‌گیرد. این گزارش می‌افزاید اما ترامپ نتوانسته واقعیات خاورمیانه را درک کند؛ چرا که نمی‌تواند شرکایی را برگزیند و منافع آمریکا در منطقه را دنبال کند. «هوبارد» معتقد است ترامپ در سیاست خارجی خاورمیانه‌ای خود بیشتر به دنبال شکاف‌های فرقه‌ای و دستور کارهای متضاد با هم است. او معتقد است ایران و آمریکا توانسته‌اند در عراق در برابر داعش در یک جبهه قرار بگیرند؛ اما در سوریه به اختلاف برخورده‌اند. «هوبارد» معتقد است که عربستان در برهه‌هایی تلاش‌های آمریکا برای ثبات‌سازی در افغانستان را با مشکل مواجه کرده است. «فردریک

وهری»، محقق برنامه خاورمیانه در بنیاد کارنگی برای صلح بین‌الملل معتقد است: «در این کشمکش ژئوپلیتیک در منطقه ما جانب یک طرف را می‌گیریم و فضایی خاکستری باقی نمی‌گذاریم. فرقه‌گرایی محصول این رقابت ژئوپلیتیک است و ما ظاهراً در این کشمکش فرقه‌گرایانه جانب یکی را می‌گیریم و بر شدت بحران‌ها می‌افزاییم.»

گزارشگر نیویورک تایمز معتقد است در خاورمیانه شاهد دو صحنه یا دو نوع پایکوبی هستیم: یکی پایکوبی برای دموکراسی در خیابان‌های تهران به خاطر انتخاب رئیس‌جمهور و یکی پایکوبی‌ای که ترامپ با رهبران سنی عرب انجام می‌دهد؛ واقعیتی که ترامپ آن را نمی‌بیند.

«هوبارد» معتقد است که گسست فاحشی میان سیاست‌های اوباما و ترامپ در منطقه وجود دارد. اگر اوباما کشورهای حاشیه خلیج فارس را ترغیب به همگرایی با رقبای و عدم حذف آنها می‌کرد و به دنبال این بود تا کشورهای منطقه در دفاع از خود «خودکفا» شوند؛ اما ترامپ در مسیری کاملاً عکس اوباما حرکت می‌کند. ترامپ با استفاده از کشمکش‌های فرقه‌ای در منطقه تلاش دارد تا اعراب را در برابر رقیب قرار دهد تا به این ترتیب «نظم منطقه‌ای» جدیدی زاده و تعادل در این منطقه برقرار شود. او همچنین تلاش دارد تا اعراب را به آمریکا وابسته سازد. نیویورک تایمز معتقد است که حضور ترامپ در کاخ سفید باعث شده اعراب نفس راحتی بکشند. «غسان شربل»، سردبیر الشرق الاوسط انگلیسی، بر این باور است که «روابط میان آمریکا و عربستان بر مبنای نگاه و عدد و رقم بنا می‌شود نه شعار. آنها در حال ساختن منافع مشترک هستند.» «وهری» می‌گوید: ترامپ نباید دنباله‌رو اعراب باشد؛ چرا که این رویکرد موجب تقویت برداشت اعراب می‌شود. آنها کشورهایی هستند که در داخل ضعیف هستند و سیاست داخلی شان مبتنی بر مشت آهنین است. او معتقد است: «آیا ایران منبع تمام بدی‌ها در منطقه است؟ خیر.»

گاردین در گزارشی به قلم «مارتین چولوف» هم می‌نویسد ترامپ در خاورمیانه با «بزرگ‌ترین آزمون دوران زمامداری اش» مواجه است. او دست یاری به سوی کشورهایی دراز کرده که خودشان یا بانی افراطی‌گری هستند یا از آن ضربه خورده‌اند. چولوف بر این باور است که سیاست‌های ترامپ دهن کجی به اوباما بوده و در نقطه مقابل سیاست‌های خاورمیانه‌ای دولت قبلی آمریکاست. اگر اوباما به دنبال دوری از متحد قدیمی خود عربستان بود و در مقابل تمایل به نزدیکی به تهران داشت اما ترامپ درست عکس این رویکرد رفتار می‌کند. چولوف می‌افزاید ترامپ مکان سخنرانی ۴۰ دقیقه‌ای خود را اشتباه انتخاب کرد. اگر اوباما در سال ۲۰۰۹ قاهره را برگزید تا پیام بهبود یا از سرگیری رابطه با جهان اسلام را به مسلمانان مخابره کند اما ترامپ از مهد وهابیت این پیام را می‌فرستد و این نشان می‌دهد که او درک درستی از معادلات منطقه‌ای ندارد و تنها به «دلار» می‌اندیشد و بس.

ناظران خاورمیانه‌ای می‌گویند سخنرانی ترامپ چیز جدیدی نداشت و حتی نتوانسته نحوه ائتلافی را که قرار است با اعراب به وجود آورد، درست تبیین کند. پاتریک کاکبرن، سرمقاله نویس روزنامه ایندیپندنت هم می‌نویسد ترامپ در سخنرانی خود به نبرد شیعه- سنی دامن می‌زند و به این ترتیب بر شدت بحران در منطقه می‌دمد.

او می‌نویسد اولین سفر خارجی ترامپ به «یک اتوکراسی» بود و این پیام خوبی به دنبال ندارد. کاکبرن معتقد است ترامپ «سیم» نبرد فرقه‌ای را «به برق زد» و با انگشت نهادن بر دو گانه «شیعه- سنی» خود را در سوی اهل سنت در برابر شیعیان قرار داد. او معتقد است که سخنرانی ترامپ «چراغ سبزی» است به «رژیم‌های اقتدارگرای عرب در خاورمیانه تا بار اذیت و شکنجه اقلیت‌ها را بر دوش بگیرند و بر کوره بحران بدمند.»

نیویورک تایمز